

Karsten Mungo Madsen

karsten@tinyfilm.dk

Biblioteksafgiftsnævnet

Sekretariatet:

Kulturministeriet

Nybrogade 2

1203 København K

Tel : 33 92 33 70

E-mail : kum@kum.dk

Web : www.kum.dk

22. marts 2023

Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse i sag 2022-5076, klage fra Karsten Mungo Madsen over afslag på biblioteksafgift

Resume

Sagen vedrører en klage af 29. oktober 2022 fra Karsten Mungo Madsen (herefter Klager) over Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse af 21. juni 2022 om afslag på biblioteksafgift for lydbogserien *Historietimen*, som indeholder 18 lydbøger, herunder med titlerne: *Historietimen 1. Kastellet - den døde pirat*, *Historietimen 2. Kronborg - skriget fra klokketårnet*, *Historietimen 3. Christiansborg Slot - det grædende genfærd* m.fl.

Slots- og Kulturstyrelsen har truffet afgørelse om, at Klager ikke er berettiget til at modtage biblioteksafgift for de 18 lydbogstitler, dels fordi de ikke har et litterært bogforlæg (ad 1 nedenfor), og dels fordi de indeholder musik og lyd (ad 2 nedenfor).

Sagens faktiske omstændigheder

Den 21. juni 2022 meddelte Slots- og Kulturstyrelsen afslag på biblioteksafgift for 18 titler i lydbogserien *Historietimen*. Afslaget blev meddelt efter korrespondance mellem Klager og Slots- og Kulturstyrelsen fra ultimo maj 2022.

Den 29. oktober 2022 påklagede Klager afgørelsen over for Slots- og Kulturstyrelsen.

Den 8. december 2022 traf Slots- og Kulturstyrelsen endelig afgørelse om afslag på biblioteksafgift og orienterede Klager om muligheden for at klage til Biblioteksafgiftsnævnet.

Den 13. januar 2023 fremsendte Klager sin klage til Biblioteksafgiftsnævnet.

Samme dag blev klagen oversendt til Slots- og Kulturstyrelsen med anmodning om en udtalelse til klagen.

Den 26. januar 2023 modtog Biblioteksafgiftsnævnet Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse.

Den 2. februar 2023 sendte Biblioteksafgiftsnævnet Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse til Klager, således at Klager kunne få lejlighed til at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger til udtalelsen.

Den 7. februar 2023 modtog Biblioteksafgiftsnævnet Klagers bemærkninger til Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse.

Den 24. februar 2023 blev sagen behandlet af Biblioteksafgiftsnævnet på møde.

Klagens indhold

Klager har klaget over Slots- og Kulturstyrelsens afslag på biblioteksafgift for lyd-bogserien *Historietimen* 1-18. Klager har i sin klage anført, at reglerne om lydbøger ikke er tidssvarende, idet han mener, at retten til biblioteksafgift ikke bør afhænge af, om en lydbog har et litterært bogforlæg eller ej. Klager mener, at lydbøger grundlæggende bør vurderes og vægtes som litteratur på linje med andre trykte og digitale værker.

Slots- og Kulturstyrelsens begrundelse for afslag

Ad 1. Bogforlæg

Slots- og Kulturstyrelsen har i sin første afgørelse af 21. juni 2022 og endelige afgørelse af 8. december 2022 lagt vægt på, at lydbogserien *Historietimen* ikke har et litterært bogforlæg. Slots- og Kulturstyrelsen fremhæver, at det kun er bøger indlæst på lydbånd/cd'er eller netlydbøger, der berettiger til bibliotekspenge, og at den indlæste tekst skal være udgivet i bogform, enten som fysisk bog eller som e-bog.

Ad 2. Musik og lyd

Slots- og Kulturstyrelsen lægger i afgørelserne endvidere vægt på, at *Historietimen*, der også indeholder musik og lyd af udøvende musikere og skuespillere, heller ikke kan udløse andel i rådighedsbeløb for grammofonplader til de medvirkende, da materialet kun findes online. Slots- og Kulturstyrelsen fremhæver, at rådighedsbeløb for grammofonplader mv. kun gives, hvis musikken er udgivet i fysisk form og er til udlån på folke- og skolebiblioteker i Danmark.

Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse til klagen

Slots- og Kulturstyrelsen fremkom den 26. januar 2023 med følgende bemærkninger om afgørelsen til Biblioteksafgiftsnævnet:

”Det er kun forfattere og oversættere af litteratur indlæst på lydbånd, cd, mp3 og netlydbøger, der berettiger til biblioteksafgift. Den indlæste tekst skal være udgivet i bogform enten som fysisk bog eller e-bog og fremgå af Nationalbibliografiens registrering.

Det er styrelsens vurdering, at materialet *Historietimen* ikke er udgivet som fysisk bog eller e-bog, og i henhold til Biblioteksafgiftsnævnets afgørelser skal det være allerede foreliggende litteratur, hvis bidrag til et lydbånd/cd eller netlydbog skal kunne berettige til biblioteksafgift. Det er også styrelsens vurdering, at materialet

Historietimen ikke er lydbøger, da titlerne indeholder musik, hvilket ikke berettiger til biblioteksafgift.

Styrelsen skal gøre opmærksom på, at biblioteksafgiften ikke dækker podcast eller film, og endeligt at biblioteksafgiften er en kulturstøtte fastlagt i lov og bekendtgørelse om biblioteksafgift og ikke en ordning af ophavsretlig karakter.

I henhold til lov om biblioteksafgift, Nationalbibliografiens registrering og Biblioteksafgiftsnævnets afgørelser skal det være allerede foreliggende litteratur, hvis bidrag til et lydbånd, cd eller netlydbog skal kunne berettige til biblioteksafgift.

Endvidere kan der heller ikke søges andel i rådighedsbeløb for grammofonplader mv., idet materialet kun findes som musik online.

Slots- og Kulturstyrelsen fastholder afgørelsen om, at materialet *Historietimen* ikke berettiger til biblioteksafgift som lydbøger, da de ikke har et litterært bogforlæg. Endvidere fastholder vi vores afgørelse om, at materialet *Historietimen* indeholder musik, hvilket ikke berettiger til biblioteksafgift. Styrelsen kan henholde sig til sine afgørelser i sagen og de deri anførte begrundelser.”

Nationalbibliografiens registrering

Af Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse af 26. januar 2023 fremgår følgende:

Ad *Historietimen* 1-7

Historietimen 1-7 er registreret i MP3-format i Nationalbibliografien med adgang til lån hos eReolen: ”Lyd: Karsten Mungo Madsen og Henrik Kristensen; tilrettelæggelse: Karsten Mungo Madsen og Henrik Kristensen; medvirkende: Jesper Asholt et al.; fortæller: Nikolaj Kopernikus; instruktion: Nicolaj Kopernikus; musik: Steffen Breum og Pernille Vallentin Bygger på tv-serien *Historietimen*.

Ad *Historietimen* 8-18.

Historietimen 8-18 er registreret i MP3-format i Nationalbibliografien: ”Lyd: Karsten Mungo Madsen og Henrik Kristensen; tilrettelæggelse: Karsten Mungo Madsen og Henrik Kristensen; medvirkende Jesper Asholt et al.; fortæller: Nikolaj Kopernikus; instruktion: Nicolaj Kopernikus; musik: Steffen Breum og Pernille Vallentin Bygger på tv-serien *Historietimen*.

”Styrelsen skal bemærke, at materialet *Historietimen* 1-7 er registreret i MP3-format henholdsvis som lydbog (net) (*Historietimen* 1-7) og lyd(net) (*Historietimen* 8-18) i Nationalbibliografien. Endvidere indeholder materialet *Historietimen* 1-18 musik, samt udøvende musikere og skuespillere. Materialet er således at sammenligne med en podcast, der heller ikke er omfattet.

Styrelsen vurderer derfor, at materialet *Historietimen* 1-18 ikke kan berettige til biblioteksafgift. Det kan heller ikke berettige i rådighedsbeløb for grammofonplader mv., idet materialet kun findes online.”

Tidligere nævnsafgørelser

Af Slots- og Kulturstyrelsens udtalelse af 26. januar 2023 fremgår endvidere følgende:

”Styrelsen skal henvide til Biblioteksafgiftsnævnet afgørelse af 31. oktober 2018 i sag nr. 18/00576, hvor klager ikke fik biblioteksafgift for *Freja & Lillelor, Maia & Alexander, Røde vej, Mirja & Mattis, Verdens tag, Vølund Smed, Rejsen* og *3 Stjernefortællinger*, der er dramatiserede fortællinger udgivet på cd eller kassettebånd uden litterært bogforlæg. Biblioteksafgiftsnævnet gav ikke klager medhold i klagen, idet nævnet endvidere henviste til tidligere nævnspraksis, der fastslår, at lyd-bøger skal have et litterært bogforlæg for at udløse biblioteksafgift.

Styrelsen skal endvidere henvide til Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse af 23. oktober 2007, hvor nævnet har afgjort, at der skal være tale om allerede foreliggende litteratur.”

Retsgrundlaget

Afgørelsen er truffet i henhold til:

Bekendtgørelse af lov om biblioteksafgift (LBK nr. nr. 1175 af 17. december 2002) som ændret ved lov om ændring af lov om biblioteksafgift (LOV nr. 676 af 8. juni 2017)

§ 2. Berettigede til at modtage afgift efter denne lov er

- 1) forfattere, hvis trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger er udgivet på dansk, medmindre der er tale om en oversættelse eller en gendigtning, genfortælling eller bearbejdelse fra fremmedsprog,
- 2) oversættere samt personer, der foretager gendigtning, genfortælling eller bearbejdelse af fremmedsprogede trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger til dansk,
- 3) illustratører, billedkunstnere, fotografer og komponister, hvis frembringelser indgår i de i nr. 1 nævnte trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger eller selvstændigt er udgivet i bogform i Danmark,
- 4) illustratører, som over for Slots- og Kulturstyrelsen dokumenterer, at deres frembringelser særligt er udført til oversættelser, gendigtninger, genfortællinger eller bearbejdelser af fremmedsprogede værker til dansk, og
- 5) andre bidragydere til de i nr. 1 og 3 nævnte trykte bøger, e-bøger, fysiske lydbøger og netlydbøger, såfremt det over for Slots- og Kulturstyrelsen dokumenteres, at der er tale om væsentlige bidrag til en titel. Dog udbetales der ikke afgift for bidrag, der er frembragt som led i et ansættelsesforhold, som omfatter redaktionelt arbejde.

Stk. 2. Der ydes kun afgift efter stk. 1, nr. 5, for bidrag, der er godkendt som væsentlige bidrag til en titel inden udgangen af 2002.

Stk. 3. Berettigede efter stk. 1, nr. 2, modtager kun en tredjedel afgift. Berettigede efter stk. 1, nr. 5, modtager kun to tredjedele afgift.

§ 8. På finansloven opføres årligt et rådighedsbeløb til fordeling efter ansøgning til komponister, tekstforfattere, udøvende kunstnere og andre, hvis grammofonplader, lydbånd og andre lydbærende materialer, som er udgivet i Danmark, benyttes på bibliotekerne.

Stk. 2. Kulturministeren fastsætter nærmere regler om fordelingen af beløbet og kan herunder fastsætte, at beløbet fordeles af et udvalg, der nedsættes af ministeren, og at udvalget træffer den endelige administrative afgørelse.

Bekendtgørelse om biblioteksafgift (BEK nr. 1448 af 30. november 2017), som ændret ved bekendtgørelse nr. 545 af 29. april 2022)

§ 13. For trykte bøger, e-bøger samt fysiske lydbøger og netlydbøger, bortset fra antologier mv., jf. § 9, med flere afgiftsberettigede, fordeles det pointtallet, som opnås for en trykt bog, e-bog, fysisk lydbog eller netlydbog, på grundlag af Nationalbibliografiens oplysninger om primære og sekundære bidragsydere. Slots- og Kulturstyrelsen kan dog i særlige tilfælde efter ansøgning fravige denne opdeling i primære og sekundære bidragsydere, jf. § 4, stk. 1, nr. 3, og stk. 2.
(...)

§ 25. Efter lov om biblioteksafgift § 8 opføres på finansloven årligt et rådighedsbeløb til fordeling efter ansøgning til komponister, tekstforfattere, udøvende kunstnere og indlæsere, hvis grammofonplader, cd'er, lydbånd, fysiske lydbøger, netlydbøger og andre lydbærende materialer benyttes på bibliotekerne. Det forudsættes, at de nævnte grammofonplader mv. er udgivet, dvs. bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden, i Danmark.

Stk. 2. 5 procent af det samlede rådighedsbeløb for grammofonplader mv. øremærkes til indlæsere af netlydbøger. Fordelingen af dette beløb sker på baggrund af principperne i § 26.

Stk. 3. Det resterende rådighedsbeløb opdeles for fysiske materialer i to lige store dele for henholdsvis de skabende og de udøvende kunstnere., der jf. stk. 1, er berettiget.

Afgørelsen er påklaget i henhold til:

§ 24. Afgørelser truffet af Slots- og Kulturstyrelsen efter § 23 kan indbringes for Biblioteksafgiftsnævnet, der har den endelige administrative afgørelse, jf. § 7, stk. 1, i biblioteksafgiftsloven. Klage skal være Biblioteksafgiftsnævnet i hænde senest førstkommande hverdag 8 uger efter, at Slots- og Kulturstyrelsen har meddelt endelig afgørelse.

Biblioteksafgiftsnævnets afgørelse

Klagen drejer sig om, hvorvidt Klager har krav på biblioteksafgift for lyd materialet *Historietimen*, som består af en række titler, der alle er udgivet på internettet. Det er klagers opfattelse, at der er tale om lydbøger, og at han har krav på biblioteksafgift herfor.

Nævnet bemærker indledningsvist, at det forhold, at udgivelserne indeholder musik og lyd, ikke udelukker biblioteksafgift. Afgørende er derimod, om der foreligger et litterært bogforlæg. Nævnet henviser helt overordnet til, at biblioteksafgiften er en kulturstøtteordning, som forudsætter, at der foreligger en bog eller et bidrag til en bog, jf. også biblioteksafgiftslovens § 2, stk. 1. Nævnet henviser endvidere til tidligere nævnspraksis, der fastslår, at lydbøger skal have et litterært bogforlæg for at udløse biblioteksafgift.

For samtlige de af sagen omfattede titler gælder, at der er tale om værker uden et litterært forlag.

Nævnet kan derfor ikke give Klager medhold i klagen. Slots- og Kulturstyrelsens afgørelse stadfæstes.